TẠP CHÍ NGHIÊN CỨU
PHẬT HỌC
CƠ QUAN NGÔN LUẬN CỦA TRUNG ƯƠNG GIÁO HỘI PHẬT GIÁO VIỆT NAM
ISSN: 2734-9195

Chúng ta thực sự đã 13,8 tỷ năm tuổi?

ISSN: 2734-9195 10:05 12/05/2026

Khi thực sự nhận ra điều này, khi sự vận hành kỳ diệu của pháp giới không còn chỉ là khái niệm mà trở thành thể nghiệm sống động, con người sẽ có đủ dũng khí và sự sáng suốt để tinh tấn tu tập.

Chúng ta thực sự đã 13,8 tỷ năm tuổi?

Thế giới mà chúng ta đang hiện hữu, cõi Ta-bà đầy bụi trần và khát vọng thường được cho là khởi sinh từ vụ Nổ Lớn (Big Bang) cách đây khoảng 13,8 tỷ năm. Tuy nhiên, dưới ánh sáng của tuệ giác **Phật giáo**, khoảnh khắc ấy không phải là một "khởi đầu tuyệt đối" theo nghĩa thời gian tuyến tính, mà chỉ là một nhịp thở, một dao động trong vòng tuần hoàn vô tận của **thành - trụ - hoại - không (**成住壞空**)**.



Thượng tọa Tanmyeong

Mọi pháp hữu vi đã sinh khởi thì tất yếu phải hoại diệt. Nhưng sự "hoại diệt", trạng thái dường như là hư vô chưa bao giờ thực sự trống rỗng. Trong đó, các nhân và duyên âm thầm tích tụ, chuẩn bị cho một chu kỳ hình thành mới.

Sự kết thúc của một vũ trụ không phải là dấu chấm hết, mà là chuyển tiếp cho sinh khởi tiếp theo.

Chân không diệu hữu: Hư vô dung chứa hiện hữu

Khi một **vũ trụ** tan rã hoàn toàn, điều còn lại không phải là hư vô tuyệt đối, mà là trạng thái mà Phật giáo gọi là **"chân không diệu hữu" (眞空妙有)** - một thực tại rỗng lặng nhưng lại nhiệm mầu, chứa đựng tiềm năng của mọi hiện hữu.

"Không" (Śūnyatā) trong Phật học không phải là phủ định tuyệt đối, mà là nền tảng mở, nơi mọi khả thể tồn tại. Khi các **nhân duyên (因緣)** hội đủ, khi mạng lưới nguyên nhân và điều kiện chín muồi, một "Big Bang" mới lại xảy ra và thời không (không-thời gian) lại mở ra.

Hãy hình dung một tấm nền vô hạn của tính Không. Một giọt mực rơi xuống. Từ điểm thành đường, từ đường thành không gian và từ không gian ấy, cả một vũ trụ được khai sinh. Đây không chỉ là ẩn dụ, mà là cách diễn đạt trực quan về chân lý mà phật pháp từ lâu đã chỉ bày.

Âm thanh chưa từng dừng lại

Những lời dạy của **Đức Phật Thích Ca Mâu Ni** cách đây hơn 2.600 năm có thực sự biến mất?

Âm thanh là dạng dao động năng lượng truyền qua vật chất và năng lượng thì không bao giờ mất đi, chỉ chuyển hóa từ dạng này sang dạng khác. Những âm thanh ấy có thể đã vượt ngoài ngưỡng nghe của con người, nhưng dao động của chúng vẫn tiếp tục lan tỏa trong pháp giới.

Nếu tồn tại một thiết bị có thể đo lường ở quy mô vũ trụ, thậm chí ở cấp độ siêu cụm thiên hà, về nguyên lý, con người có thể "khôi phục" những giáo pháp xưa kia vẫn còn lưu dấu trong những rung động vi tế của thời không.

Điều không còn hiện hữu trước mắt không có nghĩa là đã biến mất. Đây là một chân lý sâu xa của vũ trụ: trong mọi sự tan rã luôn tiềm ẩn hạt giống của cái đã từng là. Không có gì thực sự mất đi. Pháp âm, một khi đã được thuyết giảng, vẫn tiếp tục ngân vang.

Tái sinh dưới vách núi và hành trình tu tập trở về

Khi một vũ trụ hoại diệt rồi tái sinh, những "dòng năng lượng sống" hay cách gọi quen thuộc là "chúng sinh" từ trạng thái tịch tĩnh của tính Không, lại khởi

hiện cùng với **Pháp thân (Dharmakaya)**, tiếp tục kết nối với đời sống.

Ở đây, truyền thống đưa ra một ẩn dụ sâu sắc:

Hãy hình dung một vách núi lớn.

+ Phía trên: là cảnh giới nguyên sơ của tính Không, quê hương chân thật, nền tảng khởi nguyên của chúng ta.

+ Phía dưới: là Pháp thân, trường tồn tại rộng lớn nơi chúng sinh lưu chuyển qua vô số kiếp sống và cái chết.

Một khi đã rơi xuống "dưới vách núi", việc tự mình leo trở lại là vô cùng khó khăn. Vì vậy, con người cần đến **tu hành (修行)** để quay về với bản thể nguyên sơ ấy.

Chỉ bậc giác ngộ - đức Phật mới có thể chấm dứt vòng quay luân hồi và trở về hoàn toàn với cảnh giới tính Không. Còn chúng sinh phàm phu vẫn đang lần mò trong hành trình, sống trong Pháp thân, hồi tưởng những đời sống đã qua và tiếp tục trôi lăn trong **luân hồi (Samsara)** theo nghiệp lực và nhân duyên của mình.

Kết luận: Diệu dụng của pháp giới vô tận

Ngay cả khi vũ trụ này chấm dứt vào ngày mai, vẫn sẽ tái sinh thông qua nhân duyên. Các điều kiện sẽ hội tụ, giọt mực sẽ lại rơi xuống và một chu kỳ mới sẽ bắt đầu.

Khái niệm thời gian chỉ là quy ước của con người. Từ góc nhìn của tính Không, chỉ có sự chín muồi của nhân, sự hội tụ của duyên và sự sinh khởi tất yếu của những gì các điều kiện ấy dẫn đến.

Chúng ta không chỉ là những thực thể hữu hạn 13,8 tỷ năm tuổi. Chúng ta là sự hiện diện liên tục của chính vũ trụ, tạm thời mang một hình tướng, không bao giờ thực sự dừng lại, chỉ không ngừng **chuyển hóa**.

Khi vũ trụ khai mở không-thời gian từ "khoảng không" vô tận, biết đâu đó, trên một hành tinh thuộc một vũ trụ khác, cũng đang tồn tại một chúng sinh mang khuôn mặt tương tự như chúng ta, tiếp tục một đời sống khác.

Khi thực sự nhận ra điều này, khi sự vận hành kỳ diệu của pháp giới không còn chỉ là khái niệm mà trở thành thể nghiệm sống động, con người sẽ có đủ dũng khí và sự sáng suốt để tinh tấn tu tập.

Và chính qua sự tu tập ấy, chúng ta từng bước quay trở lại “phía trên vách núi”, trở về với tự do vô hạn, không biên giới.

Thượng tọa Tanmyeong (Một hành giả Thiền trên hành trình tìm đạo)

Tác giả: **Thượng tọa Tanmyeong**/Chuyển ngữ và biên tập: **Hoa Mạn**

Nguồn: **https://www.buddhistdoor.net/features/echoes-of-the-dharmakaya-breaking-13-8-billion-years-of-silence/**